

sport. Om het wat sociologischer te formuleren: de boksport is gedaald in maatschappelijk aanzien. De liefhebbers van boksen en andere vechtsporten bevinden zich veelal aan de onderkant van de samenleving; daar waar stoerheid en lichaamskracht nog ongegeneerd worden gecultiveerd; waar de sterkste vechter aan de top van de pikorde staat en de bewonderende blikken van de leukste meiden op zich gericht weet. De wereld van de boksport is bovendien geworden tot een wat louche milieu, waar corruptie en criminaliteit de zaak verzieken. Diverse vechtsporters gaan dan ook na hun sportieve loopbaan een bloeiende carrière in de onderwereld tegemoet; tot het moment waarop ze, in een vat met beton, in de rivier worden gedumpt.

Beschaafde mensen moeten daar niets van hebben. Wie een beetje opvoeding heeft genoten, laat zich niet voorstaan op fysieke kracht. De omvang van de spierballen biedt in die kringen geen garantie voor respect. En ontwikkelde vrouwen lachen zulke krachtpatsers uit in hun gezicht; zij zien liever iemand die gevoelig, geestig en intelligent is.

Verheerlijking van lichaamskracht heet dáár primitief. Niet dat beschaafde mensen het lichaam verafschuwen; integendeel, er bestaat een waarlijke preoccupatie met lichamelijkeheid, maar die behelst vooral de angst voor lelijkheid en ziekte. En wanneer de beter-geïtueerde al een vechtsport beoefent, is dat doorgaans een van de meer beheerste vormen, zoals judo en karate, die niet zo ruw zijn en de tegenstander lichamelijk niet kapot maken.

WREEDHEID

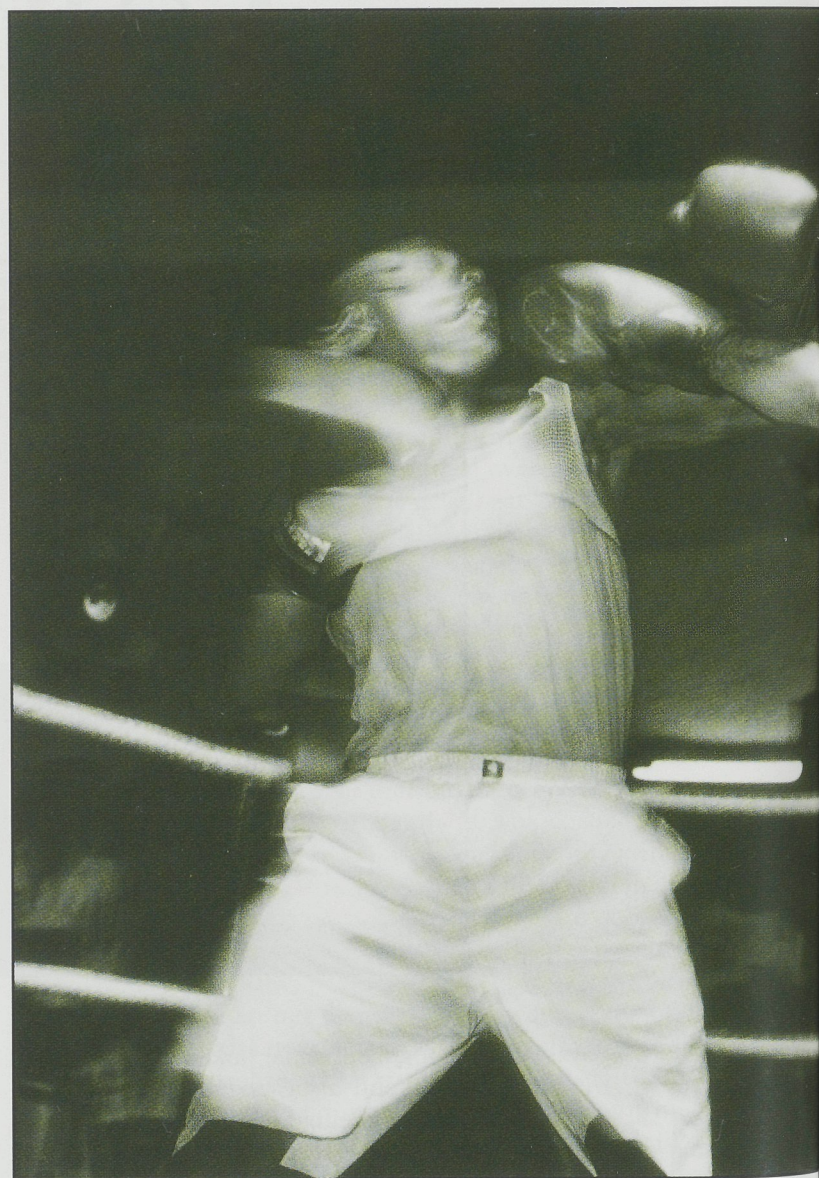
De klacht wordt steeds vaker gehoord: de huidige samenleving valt ten prooi aan normvervaging en agressie. Daar zit iets in. Het valt bijvoorbeeld niet te loochenen dat het criminele circuit in ons land hechter is georganiseerd dan ooit. En bij het gebruik van geweld - met name bij de onderlinge 'afrekeningen' - knippert men niet eens meer met de ogen. Die onderwereld laat evenwel de achterkant van de norm zien. Het gros van de mensen gebruikt de hersenen en het onderwijs om maatschappelijk succes te boeken. Zelfs het feit dat leraren tegenwoordig, naast lessen in didactiek, ook vechtcursussen volgen om zich agressieve scholieren van het lijf te houden, doet daaraan weinig af. Een klein deel van de bevolking denkt daarentegen op een andere manier - via de weg van lichaam en geweld - poen en prestige, een dure auto en een *bodyguard*, te kunnen verwerven. Het is de strategie van de onaangepasten en de boeven; het alternatief van de kanslozen.

Het moreel verbod op agressie ligt wel degelijk stevig verankerd in de samenleving. Er valt veel voor te zeggen om de verontrusting over de toename van agressie te zien als een bevestiging van die norm. De angst voor fysiek geweld is groot. Toch komen slechts weinigen er daadwerkelijk mee in aanraking. Misschien is dat de reden waarom de schrik zo groot is wanneer mensen er zelf mee worden geconfronteerd; niemand is eraan gewend. Zelfs de kleinste daad van agressie kan zo uitgroeien tot een traumatische ervaring. Het is niet uitgesloten dat de gewelddadigheid in de samenleving inderdaad enigszins is toegenomen, maar de gevoeligheid ervoor is dat evenzeer.

Die gevoeligheid voor lijden en geweld is iets om trots op te zijn. Men kan onmogelijk aanzien hoe anderen een

wrede behandeling ondergaan. En dat is een teken van beschaving. Voor de uit Trinidad afkomstige schrijver V.S. Naipaul is het taboe op wreedheid een van de belangrijkste verworvenheden van de moderne, westerse samenleving. Hij beschrijft deze norm als volgt: "Omdat mijn gang in deze beschaving er een is geweest van de periferie naar het centrum, heb ik wellicht een frissere kijk op sommige dingen dan zij voor wie die dingen alledaags waren. Zo ontdekte ik als kind, een kind dat tobde over pijn en wreedheid, de christelijke leefregel: behandel anderen zoals je zou wensen dat anderen jou behandelen. Het hindoeïsme waarmee ik opgroeide kende zo'n troostrijk voorschrift niet, en al heb ik nimmer enig religieus geloof bezeten, ik duizelde, en duizel nog, van die simpele gedachte, een zo volmaakt richtsnoer voor het menselijk gedrag."

Het taboe op wreedheid is meer dan een kwestie van moreel besef. Agressie loont gewoonweg niet. Met zo'n macho-houding kom je niet ver. Mannelijke agressie was

van oudsher maatschappelijk misschien van nut in het verrichten van zware fysieke arbeid of in een daadkrachtig leiderschap. Maar voor welke beroepen is tegenwoordig nog pure lichaamskracht vereist? Ze bestaan nauwelijks meer en worden bovendien laag gewaardeerd.

Ook de mannelijke daadkracht is in verval. De moderne technologie en veranderde maatschappelijke normen